

DIMENSIE	CLUSTER	SUB CLUSTER	KAART	MET	DOEL	EXTRA MATERIAAL	EXTRA INFO	LINK PEDAGOGISCH RAAMWERK		
Emotionele ondersteuning	Positieve relaties	Verbondenheid met de kinderen	1	Floortime	de kinderen	Interesse tonen voor elk kind en zijn spel. > Dit kan o.a. door elke dag minstens 1 uur op de mat bij de kinderen te zitten en mee te spelen.			<p>Erkennen van en bijdragen tot verbondenheid Ontwikkeling is van bij de start relationeel. Van bij de geboorte hebben kinderen de behoefte aan steun en verbondenheid met andere kinderen, volwassenen en de wereld rondom hen. Positieve, warme relaties dragen bij tot het gevoel van emotionele basisveiligheid. [...] Openheid, zorg en de oprechte wil om de andere te respecteren zoals hij is, vormen het fundament van een basishouding van verbondenheid. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 12)</p> <p>Hoe pedagogisch handelen? Medewerkers zorgen ervoor dat kinderen zich emotioneel veilig voelen Een belangrijke voorwaarde voor het welbevinden van kinderen is dat ze veilige emotionele relaties kunnen aanknopen met de medewerkers die een verantwoordelijkheid voor hen opnemen. Daar wordt bewust mee omgegaan, onder meer door de houding en interacties van medewerkers, door het ondersteunen van relaties met andere kinderen en door het inzetten van medewerkers. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 21)</p> <p>Medewerkers leren kinderen samenleven Kinderopvang zorgt niet alleen voor een verbreding van het aantal relaties van een kind, maar ook voor verdieping: samen spelen, eten, dansen, slapen, elkaar imiteren, conflicten oplossen ... Het vraagt de nodige afstemming en rekening houden met elkaar en dat gaat niet zonder slag of stoot. Het is belangrijk dat medewerkers mee bewaken dat alle kinderen gelijke kansen krijgen om die vaardigheden te oefenen. [...] (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 23)</p>	
			2	Groeten	de kinderen	Elk kind tonen dat je het graag ziet en dat het welkom is. > Dit kan o.a. door elke dag ieder kind persoonlijk te begroeten.				
			3	Compliment enronde	de collega's	Voor een leuke sfeer zorgen in de groep. > Dit kan o.a. door de kinderen complimenten te geven over hun positief gedrag.		https://coc.be/files/articles/.1640/brandpunt-6%20Pedagogiek.pdf		
			4	Dagboek	de collega's	Van elke dag een fijne dag maken, ook voor jezelf. > Dit kan o.a. door veel leuke momenten te beleven in de leefgroep.	Dagboek			
			5	Reflectie	de collega's	Reflecteren over verbondenheid met de kinderen.				
		Respectvolle omgang	6	Namen gebruiken	de kinderen	Een kind als een individu benaderen. > Dit kan o.a. door kinderen aan te spreken bij hun naam.			<p>Zorg dragen voor het welbevinden van elk kind Zorg dragen voor het welbevinden impliceert aandacht besteden aan het emotionele en fysieke welbevinden van elk kind. Welbevinden is het positieve gevoel dat een kind heeft als de situatie waarin het zich bevindt o.a. tegemoet komt aan zijn behoefte aan waardering en respect. Liefdevolle en zorgende interacties met medewerkers zijn daarbij essentieel, alsook het zorgen voor een voorspelbare en stabiele omgeving. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 9)</p> <p>Hoe pedagogisch handelen? Medewerkers stemmen hun aanpak af op elk kind afzonderlijk. Medewerkers die elk kind als een uniek persoon benaderen, tonen een fundamenteel respect voor hem en zijn gezin. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 22)</p>	
			7	Lachen	de kinderen	Zachtaardig omgaan met elk kind. > Dit kan o.a. door te glimlachen tijdens het werk.	Foto's lachende gezichten Lapjes stof (kan je lenen via OIB)			
			8	Kriebelen	de kinderen	De dagstructuur voorspelbaar maken voor kinderen. > Dit kan o.a. door gebruik te maken van rituelen om het dagverloop duidelijk te maken.	Kriebelversjes (kan je lenen via OIB)	https://www.pluizer.be/kinderboeken-jeugdboeken/hop-hop-paardje		

Sensitief-responsieve begeleiding	Relaties tussen de kinderen	9	Gezicht wassen	de collega's	Eigen handelingen voorspelbaar maken voor kinderen. > Dit kan o.a. door je handelingen te benoemen.	Nat washand		
		10	Reflectie	de collega's	Reflecteren over respectvolle omgang.	 Foto's bijlage Lichaamshouding		
		11	Kind van de dag	de kinderen	Kinderen fijn laten samen spelen en conflicten vermijden. > Dit kan o.a. door alle kinderen aan de beurt te laten komen.	Dixit-spelkaarten (kan je lenen via OIB)		Erkennen van en bijdragen tot verbondenheid Kinderopvang is een van de eerste plekken waar kinderen banden aangaan met andere kinderen en volwassenen buiten de gezins- en familiecontext. Kinderopvang heeft de opdracht die relaties actief te ondersteunen door kinderen aan te moedigen zich inlevend en respectvol op te stellen. Zo kunnen de eerste prille vriendschappen tussen kinderen ontstaan. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 12) Hoe pedagogisch handelen? Medewerkers leren kinderen samenleven. Kinderopvang zorgt niet alleen voor een verbreding van het aantal relaties van een kind, maar ook voor verdieping: samen spelen, eten, dansen, slapen, elkaar imiteren, conflicten oplossen ... Het vraagt de nodige afstemming en rekening houden met elkaar en dat gaat niet zonder slag of stoot. Het is belangrijk dat medewerkers mee bewaken dat alle kinderen gelijke kansen krijgen om die vaardigheden te oefenen. De groep in de kinderopvang is een veilig terrein voor het oefenen in democratische waarden en vaardigheden, zoals leren delen, samen leren spelen, leren onderhandelen, samen beslissen, conflicten leren uitpraten. De aanwezigheid van anderen zorgt voor het oefenterrein, maar vooral de kwaliteit van de relaties maakt het verschil. In de dagelijkse praktijk van de kinderopvang betekent dit dat er heel wat aandacht is voor groepsprocessen en de ondersteuning van interacties tussen kinderen. Kinderen leren van en met elkaar. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 23)
		12	Delen	de collega's	Kinderen elkaar laten respecteren. > Dit kan o.a. door de kinderen te leren delen.	Koekendoos met 1 koekje		
	13	Reflectie	de collega's	Reflecteren over relaties tussen de kinderen.				
	Gepast reageren op signalen van kinderen	14	Focus	de collega's	Signalen van kinderen zo goed mogelijk opmerken. > Dit kan o.a. door kinderen in je gezichtsveld te houden.	Computer met internet Link Awareness https://www.youtube.com/watch?v=Ahg6qcgoay4 Link Whodunnit https://www.youtube.com/watch?v=ubNF9QNEQLA		Hoe pedagogisch handelen? Medewerkers zijn sensitief. Uit de houding van medewerkers blijkt aanvaarding en begrip voor de gevoelens, percepties en basisbehoeften van kinderen. Kinderen worden gezien als volwaardige personen, ze worden ernstig genomen. Medewerkers met een sensitieve begeleidingsstijl hebben oog voor wat kinderen denken, willen, voelen. Ze houden rekening met de behoeften van de kinderen aan individuele aandacht, erkenning, bevestiging en genegenheid en met hoe ze de wereld begrijpen. Kinderen ervaren in de kinderopvang begrip voor wat hen emotioneel en cognitief bezighoudt en krijgen hulp om moeilijke ervaringen te verwerken. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 21)
		15	Introverte kinderen	de kinderen	Extra aandacht besteden aan stille kinderen. > Dit kan o.a. door je soms bewust naast een stil kind te zetten.			

		16	Gevoelens time's up	de collega's	Stilstaan bij de intenties van kinderen, zodat je gepast kan reageren. > Dit kan o.a. door de signalen en gevoelens van kinderen te interpreteren.	Pot met lege kaartjes		
		17	Troosten	de ouders	Eigen aanpak bespreken met ouders. > Dit kan o.a. door ouders te vragen hoe zij hun kind troosten.			
		18	Reflectie	de collega's	Reflecteren over gepast reageren op signalen van kinderen.	 Foto's bijlage Intenties		
	Begeleiden van gedrag	19	Moeilijk gedrag	de kinderen	Moeilijk gedrag vermijden of ombuigen. > Dit kan o.a. door storend gedrag te bespreken met je collega's.			/
		20	Regels	de collega's	Enkel simpele en zinvolle regels gebruiken. > Dit kan o.a. door na te denken over de regels.			
		21	Reflectie	de collega's	Reflecteren over begeleiden van gedrag.			
	Begeleider als veilige basis	22	Effect begeleider	de kinderen	Kinderen op hun gemak stellen. > Dit kan o.a. door een vaste groep kinderen te hebben.			Zorg dragen voor het welbevinden van elk kind Zorg dragen voor het welbevinden impliceert aandacht besteden aan het emotionele en fysieke welbevinden van elk kind. Liefdevolle en zorgende interacties met medewerkers zijn essentieel, alsook het zorgen voor een voorspelbare en stabiele omgeving. Zo kunnen kinderen veilige gehechtheidsrelaties met een of enkele medewerkers opbouwen. (< Pedagogisch Raamwerk, pg. 9)
		23	Vertrouwen	de collega's	Het vertrouwen van kinderen winnen. > Dit kan o.a. door kinderen op hun gemak te stellen.	Tape om op de grond te plakken Blinddoeken		
		24	Reflectie	de collega's	Reflecteren over begeleider als veilige basis.	 Foto's bijlage Vertrouwen		